

Toepassen van zorgpaden in de JGZ en het CJG

Rebecca van der Griend, GGD Zeeland

Ingrid Staal, GGD Zeeland & Julius Centrum UMC Utrecht

NCJ jaarcongres: 10 december 2013

Samenwerking

- Projectgroep:
 - Beroepsvereniging (AJN en V&VN)
 - Wetenschap (Julius Centrum en Erasmus MC)
 - Praktijk (GGD Zeeland)
 - Kenniscentra (NCJ)
- Ouders
- JGZ en CJG professionals
- Functioneel beheer en Topicus
- ZonMw

Inhoud

- SPARK in vogelvlucht
- Toepassen van zorgpaden in JGZ-CJG

SPARK

- gestructureerd vraaggesprek voor vroegsignalering van opvoed- en opgroei problemen bij peuters door jeugdverpleegkundigen
- Structured **P**roblem **A**nalysis of **R**aising **K**ids
- Signaleren van **P**roblemen en **A**nalyse van **R**isico bij (opvoeden en ontwikkeling van) **K**inderen
- 16 domeinen
- zorgbehoefte – zorgafspraken – risico-inschatting

Assessment of parenting and developmental problems in toddlers: development and feasibility of a structured interview

I. I. E. Staal,*† H. A. G. van den Brink,‡ J. M. A. Hermanns,§ A. J. P. Schrijvers† and H. F. van Stel†

*Department of Preventive Child Health Care, Municipal Health Service Zeeland, Goes

†Julius Center for Health Sciences and Primary Care, University Medical Center Utrecht, Utrecht

‡Department of Preventive Child Health Care, Zorgstroom, Serooskerke, and

§Faculty of Social and Behavioural Sciences, University of Amsterdam, Amsterdam, the Netherlands

Accepted for publication 5 January 2011

van Stel et al. *BMC Pediatrics* 2012, 12:71
<http://www.biomedcentral.com/1471-2431/12/71>

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Validity and reliability of a structured interview for early detection and risk assessment of parenting and developmental problems in young children: a cross-sectional study

Henk F. van Stel^{1*}, Ingrid I. E. Staal^{1,2}, Jo M. A. Hermanns³ and Augustinus J. P. Schrijvers¹

Child Abuse & Neglect 37 (2013) 475–484

Contents lists available at SciVerse ScienceDirect

Child Abuse & Neglect

Risk assessment of parents' concerns at 18 months in preventive child health care predicted child abuse and neglect

Ingrid I.E. Staal^{a,b,*}, Jo M.A. Hermanns^c, Augustinus J.P. Schrijvers^b, Henk F. van Stel^b

^a Department of Preventive Child Health Care, Municipal Health Service Zeeland, Goes, The Netherlands

^b Julius Center for Health Sciences and Primary Care, University Medical Center Utrecht, Utrecht, The Netherlands

^c Faculty of Social and Behavioural Sciences, University of Amsterdam, Amsterdam, The Netherlands

JGZ

I.I.E. Staal, H.A.G. van den Brink, J.M.A. Hermanns, A.J.P. Schrijvers en H.F. van Stel

Vroegsignalering van opvoed- en opgroei problemen bij peuters: Ontwikkeling en haalbaarheid van een gestructureerd interview

Doel van het onderzoek is het ontwikkelen van een instrument voor vroegsignalering van opvoed- en ontwikkelingsproblemen bij peuters waarbij het perspectief en de ervaring van de ouder wordt gecombineerd met de expertise van de JGZ-professional.

Door middel van een iteratief proces is de SPARK (Signaleren van Problemen en Analyse van Risico bij opvoeden en ontwikkeling van Kinderen, ofwel Structured Problem Analysis of Raising Kids) ontwikkeld en getest. De SPARK is een gestructureerd interview dat 16 domeinen beslaat, van gezondheid tot gezinszaken. Haalbaarheid en onderscheidend vermogen zijn getest in de dagelijkse praktijk. De onderzoekspopulatie bestond uit alle kinderen van 18 maanden oud die van april tot november 2006 in de provincie Zeeland woonden (n = 1140).

De respons was 97,8%. Hoewel de mediaan van de zorgbehoefte volgens de SPARK laag was, had 38,7% van de peuters en hun ouders persoonlijk advies of begeleiding nodig en 4,5% hulp of direct ingrijpen. Het risico op opvoed- en ontwikkelingsproblemen werd bij 2,9% hoog, bij 16,5% verhoogd en bij 80,6% laag ingeschat. Deze risico-inschatting van de jeugdverpleegkundige liet een significante associatie zien met uit de literatuur bekende risicofactoren voor kindermishandeling. De SPARK is onderscheidend, bruikbaar in de dagelijkse praktijk en geeft inzicht in risico's en zorgbehoefte van opvoed- en ontwikkelingsproblemen bij peuters.

JGZ

I.I.E. Staal, J.M.A. Hermanns, A.J.P. Schrijvers en H.F. van Stel

Vroegsignalering van opvoed- en opgroei problemen bij peuters: validiteit en betrouwbaarheid van een gestructureerd interview

SPARK (Signaleren van Problemen en Analyse van Risico bij opvoeden en ontwikkeling van Kinderen) is een gestructureerd vraaggesprek voor gebruik binnen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) om (risico op) opvoedings- en ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen vroegtijdig te signaleren. SPARK combineert het perspectief van de ouders met de expertise van de JGZ-professional. In een groep van 2012 kinderen van 18 maanden in Zeeland zijn de meeteigenschappen van de SPARK onderzocht. De SPARK maakt op valide en betrouwbare wijze onderscheid tussen kinderen met hoog, verhoogd en laag risico op opvoedings- en ontwikkelingsproblemen. De SPARK is goed toepasbaar in de dagelijkse praktijk, levert snel inzicht in wat er speelt in een gezin en draagt bij aan een zorgvuldige risicotaxatie door de jeugdverpleegkundigen. De SPARK levert in samenspraak met de ouders direct bruikbare informatie op voor het bepalen van welke en hoeveel zorg nodig is. Met het afnemen van alleen zelfrapportagevragenlijsten wordt een risicovolle groep gemist. Met ouders systematisch doornemen van hun zorgen en steunbehoefte op het brede terrein van opvoeding en ontwikkeling is een goede manier van risicosignalering door JGZ-professionals. Implementatie van de SPARK in de rest van Nederland lijkt zinvol.

Conclusie

- De SPARK maakt op valide en betrouwbare wijze onderscheid tussen kinderen met hoog, verhoogd en laag risico op opvoedings- en ontwikkelingsproblemen.
- De SPARK is goed toepasbaar in de dagelijkse praktijk, levert snel inzicht in wat er speelt in een gezin en draagt bij aan een zorgvuldige risicotaxatie door de jeugdverpleegkundigen.
- De SPARK levert in samenspraak met de ouders direct bruikbare informatie op voor het bepalen welke en hoeveel zorg nodig is.

Van conclusie naar aanleiding

- Gesprek met de SPARK biedt handvatten om op basis van risico te differentiëren in vervolg contactmomenten
→ inrichting na ijkmoment 18 maanden

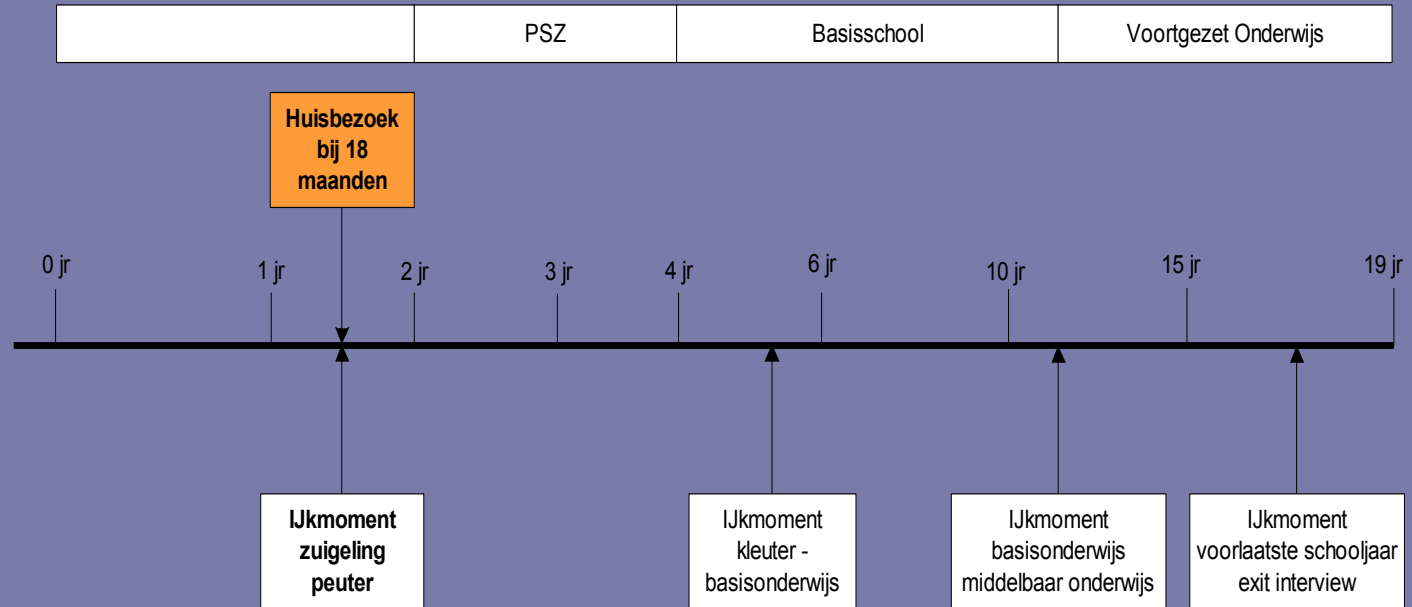
Vragen over:

- Flexibiliseren van contactmomenten JGZ
- Klantenperspectief
- Ketenzorg binnen CJG

Levensloop: ijkmomenten en zorgpaden

• 2004:

• 2013:

Een leven lang meedoen: <http://www.youtube.com/watch?v=5izJn2uMq6c>

Zorgpad

- ‘Een zorgpad is een complexe interventie om de gemeenschappelijke besluitvorming en organisatie van zorgprocessen te verwezenlijken voor een specifieke groep van cliënten gedurende een gedefinieerd tijds kader’ (Vanhaecht et al, 2007)
 - Het streefdoel van een zorgpad is de kwaliteit van zorg, over de grenzen van een organisatie heen, te verbeteren
- Criteria (Huiskes en Schrijvers, 2010):
 - Specifiek en beschrijft het pad dat de cliënt doorloopt
 - Cliënt centraal
 - Communicatie tussen professionals, en met cliënten en familie
 - Taken , rollen en verantwoordelijkheden

Kortom

Vragen over:

- Flexibiliseren van contactmomenten JGZ
- Klantenperspectief
- Ketenzorg binnen CJG

Mogelijkheden:

- Ervaring in klinische zorg met concept zorgpaden
- JGZ Zeeland 18 maanden ijkmoment met SPARK
- Uitvoeringspraktijk toe aan de volgende stap

→ **Concept zorgpaden geschikt?**

Doel zorgpadenproject

- Testen of het gebruik van zorgpaden binnen JGZ en CJG leidt tot efficiënter werken met een minimaal gelijke of betere kwaliteit ten opzichte van 'care-as-usual'

Aanpak

2 zorgpaden:

- Volg-zorgpad met gebruik van e-consulteren
- Modulair zorgpad ‘module opvoeding’

Fase 1:

- Doorontwikkeling zorgpaden met professionals en ouders
- Technische vertaling e-consult binnen ouderportaal

Fase 2:

- Quasi experiment Zeeuwse CJG's: 4 exp en 4 care-as-usual
- Gebruikersoordeel ouders en professionals

Verschillende paden

- Groep 'e-consult'
 - scores ASQ, ASQ:se en NOSIK bij 2 en 2,5 jaar (3 jaar)
 - bij 2,5 jaar check
 - vergelijking met controleregio (ontwikkeling kind, aantal contactmomenten, tijd)
- Groep 'module opvoeding'
 - verloop proces CJG (regie ouders, afstemming, looptijd)
 - vergelijking met controleregio (ontwikkeling kind, aantal en soort contactmomenten, tijd)

E-consult

- Contactmoment e-consult:
 - Ouders ontvangen uitnodiging om in te loggen op het ouderportaal

- Ervaring JGZ gekleurd door:
 - (technische) problemen
 - selectie signalen ouders
- Positief oordeel van ouders, input voor vervolg
- Verschuiving werk

Aan de slag

- ‘Module opvoeding’ in het CJG – uitdaging
 - Discussie taken en verantwoordelijkheden
 - Ouder en kind centraal
- Werkconferentie
- Brownpaper methode

Module opvoeding

- Werkconferentie: brown paper sessie
 - olv onafhankelijk expert zorgpaden
 - aanwezigheid ouder via acteur ‘Wilde Kastanje’
- Bijeenkomst per CJG: regionale afstemming
- Terugkoppeling CJG bijeenkomsten aan elkaar
- Resultaten:
 - Zorgpaden instrument voor versterken CJG processen
 - Zet vroegsignalering binnen het CJG op de agenda
 - Benoem als JGZ bij aanmelding ‘module opvoeding’

Conclusie

- Werken met zorgpaden binnen JGZ en CJG mogelijk
- Positief gewaardeerd door ouders
- Tool om ketenzorg binnen het CJG te versterken
- Voldoende aanknopingen voor vervolg en doorontwikkeling:
 - » Met module opvoeding verder aan de slag
 - » E-consult optimaliseren
 - » Verbreding

rebecca.vandergriend@ggdzeeland.nl

ingrid.staal@ggdzeeland.nl

